

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til økonomiministeren:

»Hvad vil regeringen foretage sig for at imødegå den finansielle krise og dens negative virkninger internationalt og for Danmark, samt hvilke reformer af det finansielle system og af de internationale finansinstitutioner vil regeringen arbejde for?«

Af Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL).
(Forespørgslen anmeldt 8/10 98. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 98).

Begrundelse

Frank Aaen (EL):

Krisen på de finansielle markeder, som nu har raset i ganske mange måneder, og som også er blevet til en materiel krise med faldende produktion, med øget arbejdsløshed og med meget voldsomme sociale problemer i en lang række lande, både i Sydøstasien, i Rusland og andre steder i verden, har naturligvis givet anledning til ganske mange overvejelser.

Det sker også her i Danmark. Det er jo sådan, at de finansielle markeder sidder med ved forhandlingsbordet, når der forhandles finanslov, og der er ingen tvivl om, at de overvejelser, som regeringen gør sig i øjeblikket om finansloven for næste år, i høj grad er under indtryk af de skygger, som krisen kaster ind over Danmark. Og krisen er selvfølgelig også til diskussion i de internationale organisationer.

Så vidt jeg kan se, kan man tackle krisen på to områder og på to vidt forskellige måder. Hvad angår konsekvenserne for Danmark og beskæftigelsen her, kan man enten mene, at det her skal føre til en strammere finanslov og dermed et yderligere pres på beskæftigelsen og velfærden, eller man kan mene, at vi er nødt til at tage nogle andre initiativer for at sikre os imod de negative følger.

Hvad angår diskussionen på de internationale markeder, i de internationale organisationer, ja, så kan det, som nogle i IMF siger, jo føre til, at vi må have endnu mere liberalisering og endnu mere liberalisering, eller det kan føre til en diskussion, som er meget udbredt, om det er på tide at tage mere kritisk fat i det dér med bare at liberalisere; om det nu er så klogt.

Der er ganske mange økonomer internationalt og også her i Danmark, der siger, at det er nødvendigt med nogle færdselsregler. Det er

nødvendigt med regulering og kontrol af de internationale kapitalbevægelser. Det gælder f.eks. tidligere nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer.

Indtil videre har regeringen henholdt sig meget til det, der er diskuteret og vedtaget i IMF. Vi håber, at vi i dag kan komme lidt dybere ned i, hvad der er regeringens overvejelser.

Besvarelse

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne kvittere for denne anledning til, at vi her i Folketinget får mulighed for at drøfte den økonomiske og finansielle krise.

Krisen begyndte i 1997, hvor Thailand og en række andre asiatiske økonomier løb ind i problemer. Det førte til, at tilliden til de asiatiske økonomier blev svækket, og vi har set, at en ond cirkel med kapitalflugt og et selvforstærkende fald i valutakurserne er blevet sat i gang.

Krisen kan på en lidt forenklet måde ses som en overinvesteringskrise. Mange asiatiske lande havde opnået høj vækst, bl.a. hjulpet på vej af de udenlandske investeringer. Landene fik dog op igennem 1990'erne stigende økonomiske balanceproblemer, fordi inflationen lå over udlandets, og fordi man samtidig havde en fast valutakurs i forhold til dollaren, og dollaren blev i den periode styrket. Dermed skete der jo noget med landenes konkurrenceevne. Udviklingen på deres betalingsbalance blev uholdbar, og set i bakspejlet kan man set, at finans- og pengepolitikken ikke blev brugt nok for at imødegå og forebygge den udvikling i tide.

Den stærke økonomiske vækst og opgangen i investeringerne gjorde det lettere at låne penge af udlandet, og derfor blev det til en god forretning for bankerne at optage korte lån til lav rente og låne videre med længere løbetid og højere rente. Og de lave låneomkostninger førte til, at der blev lånt ud til projekter, som kun var rentable, så længe kurven gik én vej, nemlig en stigende vækst og højere aktiekurser. Det gælder f.eks. de mange investeringer på ejendomsmarkedet.

Og man kan se, at der blev gjort alt for lidt ved vurdering af kreditværdighed og risici. Man kan også kalde det dårlig forretningskultur i nogle lande. Det viste sig ved, at der var uklare forbindelser mellem banker og virksomheder, mellem stat og erhvervsliv. Der var også udbredt korruption, og det medførte, at der er